

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-30-218-227>

УДК 378.011.3-051:001.895

Ілляш Соломія Дмитрівна,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки і методики початкової освіти

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Дрогобич, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9844-208X>

illyasha@ukr.net

Садова Ірина Ігорівна,

доктор педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки і методики початкової освіти

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Дрогобич, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2570-5392>

iryna-sadova@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті увиразнено окремі аспекти проблеми формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної професійної діяльності, зокрема з'ясовано її сутність за допомогою таких понять: «професійна готовність педагога» та «інноваційна діяльність». Конкретизовано визначення терміну «готовність до інноваційної діяльності», під яким у контексті нашої статті розуміємо стан, що актуалізує всі потенційні можливості особистості задля знаходження нею оптимального розв'язання проблемної ситуації, творчої організації фахової діяльності на основі роботи з інноваційними технологіями та вміння прогнозувати траєкторію особистісного і професійного саморозвитку. Обґрунтовано зміст готовності майбутніх педагогів до інноваційної фахової діяльності; встановлено інтегральний характер досліджуваного феномену, що передбачає усвідомлення цінності інноваційної діяльності, знання її методології, визначення оптимальних способів її реалізації; виокремлено внутрішні й зовнішні умови її формування. Акцентовано на необхідності організації такого освітнього процесу в закладах вищої освіти, який би забезпечив механізми формування зовнішньої готовності, що, зі свого боку, сприяли б активізації внутрішніх. З'ясовано, що готовність до інноваційної діяльності є результатом тривалого процесу навчання, складним цілеспрямованим проявом особистості, що включає переконання, погляди, мотиви, знання, вміння та навички, а формування означеної готовності є важливою умовою професійної підготовки майбутнього вчителя.

Ключові слова: професійна підготовка; майбутній вчитель; педагог; освітній процес; заклад вищої освіти; інновації; інноваційна діяльність; готовність до інноваційної діяльності; педагогічні умови.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Глибокі перетворення, які відбуваються в усіх сферах нашого суспільства – соціальній, політичній, культурній, – не залишають поза увагою й систему освіти, яка визначає інтелектуальний потенціал нашої країни в майбутньому та є запорукою її процвітання і розвитку.

Освіта сьогодні постає важливим чинником економічних та культурних новацій, утвердження нового способу життя, що сприяє його матеріальному та духовному благополуччю. Саме тому сучасні науковці наголошують на необхідності кардинальних змін у сфері освіти, передовсім на впровадженні інноваційних технологій в освітніх закладах. Вибір правильних ефективних засобів і методів для досягнення стратегічних і тактичних цілей в системі освіти залежить в основному від професійної компетентності педагога, його вміння формувати новий спосіб життя як підґрунтя культури сучасного покоління.

З огляду на це, професійне становлення педагога, його безперервне самовдосконалення є надзвичайно актуальною проблемою сьогодення. Як зазначають фахівці, такі процеси передбачають постійний розвиток особистісних та професійних якостей вчителя, а також високий рівень оволодіння професійними компетенціями. Педагогічна майстерність сучасного педагога включає насамперед відповідність запитам сучасної освітньої системи (йдеться не лише про зміст освіти, форми й методи її організації, а й про абсолютно нові освітні технології).

Актуальність проблеми підготовки соціально затребуваного та конкурентоздатного фахівця, який ефективно реалізовує інноваційну діяльність, обумовлена багатьма причинами. Педагогічну діяльність сьогодні необхідно орієнтувати на майбутнє, на новітні досягнення науки. Власне така орієнтація й уможлиблює розвиток інноваційного навчання, основною умовою якого є формування готовності до інноваційної діяльності у майбутніх педагогів – діяльності, яка спрямована на формування особистості, здатної творчо мислити, розвиватися, створювати і впроваджувати нове.

Питання готовності вчителя до інноваційної роботи протягом багатьох років не втрачає своєї злободенності. Однак в умовах модернізації сучасної вітчизняної освіти, коли з'являються нові можливості для створення та реалізації численних інноваційних технологій і змінюється система підготовки фахівців, під впливом нових вимог суспільства трансформується і структура готовності до інноваційної діяльності.

Як наслідок, з'являється необхідність більш детального її вивчення з урахуванням змін, що відбуваються. Дослідження питань формування готовності майбутнього педагога до інноваційної діяльності в освітньому процесі вишу є сьогодні надзвичайно актуальним як орієнтир для реалізації інноваційних технологій.

Багато науковців констатують, що розробка інновацій, перенесення авторських концепцій з однієї освітньої системи в іншу з різних причин часто виявляються неефективними й недоцільними. Фахівцями виявлено одну з найбільш значущих причин такої ситуації – першочергову недостатню підготовленість самого педагога до інноваційної діяльності, успішність якої залежить насамперед від того, наскільки вчитель усвідомлює практичну значимість змін у педагогічній системі – не лише на професійному, а й на особистісному рівні. Однак сьогодні включення педагога в інноваційний процес часто відбувається спонтанно, без урахування його професійної та особистісної готовності до інноваційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом розробка методологічних, психологічних і педагогічних засад формування готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності все частіше привертають увагу зарубіжних і вітчизняних науковців.

Зауважимо, що поняття готовності з'явилося в науковій літературі на початку ХХ ст. у зв'язку з потребою моделювання активності особистості в різних сферах життєдіяльності. Дослідники Ф. Знанецький, Г. Олпорт, Г. Сміт, В. Томас та ін. тлумачили готовність як феномен соціально ціннісної резистентності людини до зовнішніх і внутрішніх впливів навколишнього середовища в межах регуляції й саморегуляції її поведінки.

Значний внесок у з'ясування психолого-педагогічних аспектів означеної проблеми зробили сучасні вітчизняні вчені-педагоги (І. Бех, Л. Буркова, І. Гавриш, Л. Даниленко, І. Дичківська, Н. Дудник, І. Зязюн, О. Киричук, О. Козлова, В. Кремень, В. Кузь, В. Мадзігон, К. Макагон, В. Пінчук, С. Подмазін, О. Савченко, А. Сологуб, Н. Федорова, А. Фурман, М. Чепіль, М. Ярмаченко та ін.).

Детальний аналіз готовності вчителя до інноваційної професійної діяльності простежуємо в наукових працях таких вітчизняних та зарубіжних дослідників, як О. Абдуліна, Ш. Ганелін, К. Дурай-Новакова, М. Дьяченко, В. Загв'язинський, Л. Кандибович, Г. Ковальов, О. Кондрашова, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Подимова, В. Сластьонін, Д. Узнадзе, Ю. Турчанінова та ін.

Незважаючи на широкий спектр досліджень стосовно інноваційної професійної діяльності педагога, проблема його готовності до подібного роду роботи висвітлена недостатньо – як щодо розкриття її сутності, так і щодо виявлення умов організації.

У наукових публікаціях сучасних фахівців поняття «професійна готовність педагога» трактується як закономірний результат спеціальної підготовки, самовизначення, освіти і самоосвіти, виховання та самовиховання. Її визначають як психічний, активно-дієвий стан особистості, складну якість, систему інтегрованих властивостей, яка регулює професійну діяльність, забезпечуючи її ефективність [2, с. 53].

А. Маркова розуміє готовність до професійної діяльності як «...психічний стан особистості, певну активізацію, котра включає усвідомлення цілей, оцінку наявних умов, визначення найбільш імовірних способів дії; прогнозування мотиваційних, вольових, інтелектуальних зусиль, імовірність досягнення цілей, мобілізацію сил» [9, с. 71].

Зі свого боку, І. Дичківська увиразнює таку важливу складову готовності до інноваційної діяльності, як «...певний потенціал педагога, а саме сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості, за якою виявляється готовність

удосконалювати професійну діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність» [5, с. 248].

На думку дослідниці, готовність до інноваційної педагогічної діяльності передбачає «...особливий особистісний стан, який включає наявність у педагога ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості й рефлексії» [4, с. 277].

Науковець І. Гавриш пропонує своє тлумачення готовності до інноваційної професійної діяльності – це «...інтегративна якість особистості педагога, яка є регулятором та умовою успішної професійної діяльності, спрямованої на створення, запровадження і розповсюдження освітніх новацій» [3, с. 17].

Нам імponує теоретична позиція К. Макогон, котра під готовністю до інноваційної діяльності розуміє «...інтегральну якість особистості, що характеризується наявністю та певним рівнем сформованості мотиваційно-орієнтаційного, змістовно-операційного і оцінно-рефлексивного компонентів у їх єдності та проявляється у прагненні до інноваційної діяльності, підготовленості до її здійснення на професійному рівні» [8, с. 27].

Цікаві аспекти дослідження підготовки педагогів до інноваційної діяльності простежуємо в наукових роботах М. Кларіна. Вчений зокрема пов'язує професійний розвиток учителів із необхідністю їхньої безперервної освіти, організованої за допомогою розробки та реалізації спеціальних соціальних і культурних проєктів.

Аксіологія такого підходу полягає в ціннісній орієнтації особистості на самовизначення, в якому освітня діяльність займає одне з провідних місць і може бути основним провідним засобом особистісного розвитку. Як наголошує М. Кларін, визначальну роль у професійній освіті та підготовці педагога до інноваційної діяльності займає рефлексія. З огляду на це, автор висвітлює особливості творчого мислення і пов'язує його з рефлексією, що дає змогу зрозуміти й узагальнити особистісний досвід [7, с. 94].

Здійснюючи теоретичне опрацювання проблеми професійного становлення педагога в контексті інноваційної діяльності, ми відстежили, що В. Адольф та Н. Ільїна виокремили низку умов, необхідних для успішної реалізації означеного процесу, а саме:

- орієнтація на компетентнісний підхід упродовж підвищення кваліфікації педагогів у сфері інновацій;
- безперервний характер професійного становлення педагога, котрий займається інноваційною діяльністю, з огляду на постійні та численні зміни в інноваційній практиці;
- безпосередня й активна участь учителя в інноваційній діяльності (в т.ч. і у спеціально організованих рефлексивно-аналітичних, проєктувальних, творчих і освітніх процесах) протягом його професійного становлення;
- безперервність самоосвіти педагога, який здійснює свою діяльність на основі інновацій, організованої як безперервний процес досягнень, у результаті якого відбувається розв'язання поставлених завдань і формування нових;
- забезпечення підтримки професійного становлення фахівця на основі розв'язання ним завдань, притаманних його специфічній діяльності;

- формування чітких і конкретно увиразнених та усвідомлених педагогом уявлень про інноваційну діяльність у майбутньому, а також забезпечення засвоєння необхідних знань, умінь та навичок, що сприятимуть його фаховому розвитку [1, с. 18-20].

Теоретичний аналіз різноманітних підходів до проблеми дослідження засвідчив, що, незважаючи на вагомі результати наукових пошуків у цьому напрямі, поза увагою науковців залишається чимало важливих аспектів. З огляду на це, виникає потреба у пошуку нових підходів до організації освітнього процесу у закладах вищої освіти та виявленні умов, необхідних для ефективного формування готовності майбутніх учителів до інноваційної діяльності.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті полягає у визначенні сутності інноваційної професійної діяльності та виявленні умов, необхідних для ефективного та результативного формування готовності до означеної діяльності у майбутнього вчителя.

Означена мета передбачає розв'язання таких взаємопов'язаних **завдань**:

- з'ясування сутності готовності майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності за допомогою конкретних понять і категорій (професійна готовність педагога; інноваційна діяльність; готовність до інноваційної професійної діяльності);
- увиразнення теоретичних засад проблеми формування готовності вчителя до інноваційної професійної діяльності;
- виокремлення психолого-педагогічних умов ефективного формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності.

3. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODOLOGY

Методологічну основу дослідження становлять базові принципи теорії пізнання (об'єктивність, науковість, діалектичність, цілісність, взаємозв'язок явищ та процесів), а також концептуальні положення теорії педагогічної інноватики.

Окрім теоретичного аналізу наукової літератури, з метою обґрунтування проблеми готовності вчителів до інноваційної професійної діяльності, нами опрацьовано досвід педагогів-практиків у сфері освітніх інновацій, а також застосовано такі методи дослідження, як опитування (анкетування, бесіда), експертна оцінка фахівців та вивчення документації вчителів, які освоюють певні інновації.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH.

Окреслені нами мета і завдання статті актуалізували необхідність теоретичного обґрунтування деяких аспектів проблеми формування готовності майбутнього педагога до інноваційної діяльності. Зважаючи на складність і багатогранність досліджуваного питання, передусім з'ясуємо сутність основних понять нашого дослідження.

Враховуючи змістову специфіку поняття «готовність до діяльності», чи «професійна готовність», ми конкретизували визначення терміну «готовність до інноваційної діяльності», під яким у контексті нашої статті розуміємо стан, що актуалізує всі потенційні можливості особистості задля знаходження нею оптимального розв'язання проблемної ситуації, творчої організації фахової діяльності на основі роботи з інноваційними технологіями та вміння прогнозувати траєкторію особистісного і професійного саморозвитку.

Як бачимо, готовність педагога до інноваційної діяльності – це багатоаспектний і багатоплановий феномен, який гармонійно поєднує як особистісні, так і професійні характеристики.

На нашу думку, готовність до інноваційної діяльності є результатом тривалого процесу навчання, складним цілеспрямованим проявом особистості, що включає переконання, погляди, мотиви, знання, вміння та навички.

Готовність до цілеспрямованої та ефективної інноваційної діяльності є первинною фундаментальною умовою її успішної реалізації, оскільки дасть змогу педагогу правильно використовувати наявні знання, досвід, особистісні якості, планувати свою роботу, а також зберігати самоконтроль.

Формування готовності до інноваційної діяльності науковці вважають завданням досить складним, оскільки воно передбачає перетворення інновацій у невід'ємну частину системи цінностей майбутнього вчителя. Для цього потрібні час і цілеспрямовані зусилля учасників освітнього процесу. Готовність майбутнього педагога до інноваційної діяльності формується під впливом певних зовнішніх і внутрішніх умов, усвідомленого чи неусвідомленого сприйняття необхідної інформації.

На думку білоруських дослідників М. Дьяченко та Л. Кандибовича [6], внутрішні умови формування готовності до інноваційної діяльності включають такі чинники:

- переконаність здобувачів освіти в необхідності інновацій, усвідомлення їх значимості для особистісного розвитку;
- наявність яскраво вираженої мотивації, прагнення до якісного застосування інновацій, інтерес до них;
- сформованість необхідних знань, умінь та навичок для оцінки власної готовності до інноваційної діяльності;
- особистий досвід реалізації конкретних професійних інновацій.

До зовнішніх умов ефективного формування досліджуваного феномену згадані науковці залічують:

- актуалізацію проблеми оволодіння методикою інноваційної діяльності, що стимулює педагогічну роботу, формує мотивацію до нововведень;
- застосування упродовж навчання діагностики знань, умінь, навичок, що уможливорює самооцінку готовності до інновацій;
- врахування під час навчання типових труднощів в оволодінні інноваціями, подолання яких сприяє формуванню практичних навичок їх реалізації;
- укладання конкретної програми або плану інноваційної діяльності, яка формує й розвиває особистий досвід планування.

Для формування досліджуваної готовності передовсім необхідно, щоб майбутній фахівець сприймав опанування нововведеннями особистісно значимим завданням. Його ставлення до інноваційної діяльності в такому разі буде якісно іншим порівняно з освоєнням інновацій тільки з огляду на конкретні вимоги, скажімо, адміністрації освітнього закладу. Тому дуже важливо приділяти належну увагу питанням мотивації для оволодіння методикою інноваційної діяльності під час навчання у закладі вищої освіти.

Не менш важливу роль відіграє формування адекватної оцінки майбутніми вчителями власної підготовленості у цій сфері, рівня оволодіння спеціальними знаннями, вміннями та навичками, необхідними для ефективного здійснення інноваційної діяльності. Однак перелічених чинників недостатньо для того, щоб інноваційна діяльність стала невід'ємною частиною культури педагогічної праці. Відсутність особистого досвіду інноваційної діяльності може суттєво зашкодити подальшому засвоєнню педагогом конкретних нововведень.

5. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Аналіз різноманітних підходів щодо проблеми формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності в процесі професійної підготовки дозволяє нам зробити певні висновки й узагальнення.

Швидкі темпи модернізації сучасної освітньої системи зумовлюють нові уявлення про вимоги до особистості вчителя, згідно з якими однією з важливих його якостей та умовою успішності його як професіонала є готовність до інноваційної діяльності.

Готовність майбутнього педагога до інноваційної діяльності передбачає усвідомлення ним цінності такої діяльності, знання її методології та оптимальних способів реалізації, оцінку власних можливостей стосовно подолання майбутніх труднощів упровадження педагогічних інновацій, а також орієнтацію на досягнення високих професійних результатів.

Серед умов, від яких залежить ефективність формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності, слід виокремити переконаність у необхідності такої діяльності, позитивне ставлення та мотивацію до неї. Найбільш дієвими постають мотиви і переконання, оскільки вони мають яскраво виражену суб'єктивну значимість для кожної особистості.

Отже, враховуючи специфіку інноваційної діяльності, ми з'ясували її сутність, обґрунтували зміст готовності майбутніх учителів до такої діяльності; виявили внутрішні та зовнішні умови формування означеної готовності; увиразнили необхідність організації такого освітнього процесу в закладі вищої освіти, який би створив механізми формування зовнішньої готовності, що, зі свого боку, сприяло б активізації внутрішніх.

Підсумовуючи, зазначимо, що розглянуті нами питання не охоплюють усіх аспектів багатогранної проблеми формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності. Вона потребує *подальшого наукового вивчення* на рівні професійної

підготовки майбутнього вчителя, зокрема пошуку нових підходів до організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Адольф, В.А., Ильина, Н.Ф., 2006. *Подготовка педагога к инновационной деятельности в процессе профессионального становления*, Москва: Альма-Матер.
2. Бартків, О., 2010. Готовність педагога до інноваційної діяльності, *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 1, 52-58.
3. Гавриш, І.В., 2006. Теоретико-методичні засади формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності, *Автореферат дисертації доктора педагогічних наук: 13.00.04, Луганський національний пед. ун-т ім. Т. Шевченка*, Луганськ, 43.
4. Дичківська, І.М., 2004. *Інноваційні педагогічні технології*, Київ: Академвидав, 352.
5. Дичківська, І., 2015. *Інноваційні педагогічні технології*, 3-тє вид., Київ: Академвидав, 270.
6. Дьяченко, М.И., Кандыбович, Л.А., 1976. *Психологические проблемы готовности к деятельности*, Минск: Изд-во БГУ, 173.
7. Кларин, М.В., 1989. *Педагогическая технология в учебном процессе. Анализ зарубежного опыта*, Москва: Знание, 180.
8. Макогон, К., 2002. Діагностика готовності педагогів до пошукової діяльності (пед. інновації), *Рідна школа*, 1, 27-29.
9. Маркова, А.К., 1996. *Психология профессионализма*, Москва: Педагогика, 256.

FORMATION OF THE READINESS OF A FUTURE TEACHER FOR INNOVATIVE PROFESSIONAL ACTIVITY

Solomiya D. Illyash,

Candidate of Psychology, Associate Professor,
Associate Professor of Pedagogy and Methodology of
Primary Education Department
Drohobych state pedagogical University named after Ivan Franko
Drohobych, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9844-208X>
illyasha@ukr.net

Iryna I. Sadova,

Doctor of Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor of Pedagogy and Methodology of
Primary Education Department
Drohobych state pedagogical University named after Ivan Franko
Drohobych, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2570-5392>
iryna-sadova@ukr.net

Abstract. The article elucidates some aspects of the problem of the formation of the future teacher's readiness for innovative professional activity. Specifically, its essence

is ascertained with the help of such concepts as “professional readiness of a teacher” and “innovative activity”. The definition of the notion “readiness for innovative activity” is specified. In the context of our article, we construe it as the state that actualizes all the potential of a personality to find the optimal solution of the problem situation, creative organization of professional activities based on the work with innovative technologies and the ability to predict the trajectory of personal and professional self-development. The content of readiness of future teachers for innovative professional activity is substantiated. The integral character of the studied phenomenon is determined; it involves the awareness of the value of innovative activity, knowledge of its methodology and determination of the best ways of its implementation. The internal and external conditions of its formation are distinguished. The need to organize such an educational process at higher educational establishments is stressed. It would ensure mechanisms for the formation of external readiness, and they would further the activation of internal ones. It is elucidated that the readiness for innovative activity is the result of a long learning process; it is a complex goal-oriented manifestation of personality which includes beliefs, views, motives, knowledge, skills and abilities. Formation of this readiness is an important implication for the professional training of a future teacher.

Keywords: professional training; future teacher; teacher; educational process; higher educational establishment; innovations; innovative activity; readiness for innovative activity; pedagogical conditions.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Adolf, V.A., Ilina, N.F., 2006. *Podgotovka pedagoga k innovacionnoj dejatel'nosti v processe professional'nogo stanovlenija* [Training of a teacher for innovative activity in the process of professional development], Moskva: Al'ma-Mater.
2. Bartkiv, O., 2010. Hotovnist pedahoha do innovatsiinoi diialnosti [Readiness of the teacher for innovative activity], *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*, 1, 52-58.
3. Havrysh, I.V., 2006. Teoretyko-metodychni zasady formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv do innovatsiinoi profesiinoi diialnosti [Theoretical and methodological principles of the formation of the readiness of future teachers for innovative professional activities], *Avtoreferat dysertatsii doktora pedahohichnykh nauk: 13.00.04, Luhanskyi natsionalnyi ped. un-t im. T. Shevchenka*, Luhansk, 43.
4. Dychkivska, I.M., 2004. *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii* [Innovative pedagogical technologies], Kyiv: Akademvydav, 352.
5. Dychkivska, I., 2015. *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii* [Innovative pedagogical technologies], 3-tie vyd., Kyiv: Akademvydav, 270.
6. D'jachenko, M.I., Kandybovich, L.A., 1976. *Psihologicheskie problemy gotovnosti k dejatel'nosti* [Psychological problems of the readiness for activities], Minsk: Izd-vo BGU, 173.
7. Klarin, M.V., 1989. *Pedagogicheskaja tehnologija v uchebnom processe. Analiz zarubezhnogo opyta* [Pedagogical technology in the educational process. The analysis of foreign experience], Moskva: Znanie, 180.

8. Makohon, K., 2002. Diahnostyka hotovnosti pedahohiv do poshukovoi diialnosti (ped.innovatsii) [Diagnostics of the readiness of teachers for search activity (pedagogical innovations)], *Ridna shkola*, 1, 27-29.
9. Markova, A.K., 1996. *Psihologija professionalizma* [Psychology of professionalism], Moskva: Pedagogika, 256.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-30-227-240>
УДК 378:005-051:33

Каньоса Наталія Григорівна,

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
Кам'янець-Подільський, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3716-9112>
nata_ka@ukr.net, natkanesa@gmail.com

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ

Анотація. Статтю присвячено проблемі підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до організації забезпечення творчого розвитку дітей дошкільного віку. Проаналізовано сучасні вимоги до професійної підготовки педагогів; уточнено зміст понять «підготовка», «професійно-педагогічна підготовка», «хронологія». Уточнено, що професійне становлення майбутнього вихователя в процесі його підготовки у вищій школі передбачає не тільки оволодіння визначеної сукупністю знань, умінь, навичок, а й його особистісне самовдосконалення, активізацію професійної позиції, виховання таких якостей, як комунікабельність, творчість, тактовність, критичність та ін.

Проаналізовано нормативно-правову базу щодо забезпечення реалізації дошкільної освіти в Україні.

Встановлено, що реалізація Державного стандарту дошкільної освіти в Україні забезпечить єдність і наступність процесу реформування дошкільної та початкової освіти, забезпечить реалізацію основних цінностей, які покладені в основу освітнього процесу, дозволить на державному рівні впровадити принцип педагогіки партнерства, який так важливий в умовах соціально-економічних змін, що відбуваються в країні, а особливо під час пандемії COVID-19.

Розкрито основні методологічні аспекти підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до організації забезпечення творчого розвитку дітей. Визначено принципи побудови змісту дошкільної дидактики з урахуванням вимог сучасності. Встановлено, що дієвою методикою при підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до забезпечення творчого розвитку дітей є методика корекційних шпалер В. Кулешова, яка являє собою різновид методів за допомогою впливу кольором на організм та розвиток різних здібностей дітей, зокрема творчих.